

eruditionis fructu nostrum istud Compendium cuius tu, nisi uehementer fallar, eras decus primarium, uel, ut quod sentio loquar, ciuitatis oraculum. rogamus ut quem in tuos induisti affectum, is commutato loco nequaquam minuatur. Iterum Vale

APOPHTHEGMATA

ALIQVOT SEV GRAVES MVLT

torum Sententiæ, ex M. T. Cicerone,

LIBER II.

Themistocles. I.

PVD Græcos fertur incredibili quadã magnitudine consilij atq; ingenij Atheniensis ille fuisse Themistocles, ad quem quidam doctus homo, atq; in primis eruditus accessisse dicitur, eiq; artem memoriae, quæ tum primum proferebatur, pollicitum esse se traditurũ. Cũ ille quæsisset, quid nam illa ars efficere posset, dixisse illum doctorem, ut omnia meminisset. et ei Themistoclem respondisse, gratius sibi illum esse facturum, si se obliuisci quæ uellet, quàm si meminisset docuisset. Cuius responsi his uerbis & eleganter & ingeniose Cicero meminit: Non sum tanto ego ingenio, quanto Themistocles fuit, ut obliuionis artem quàm memoriæ malim: gratiamq; habeo Simoniidi illi Chio, quem primum ferunt artem memoriæ protulisse. dicunt enim cùm cœnaret Granone, &c.

2. de Orat. 2. Th-

2. Themistocli cum Simonides, aut quis alius artē memorie polliceretur: Obluionis (inquit) malle. nam memini eorum, quæ nolo: obliuisci non possum, quæ uolo. 4. de Finib. & 4. Acad.

3. Themistoclem illum summum Athenis uirum dixisse aiunt, cum ex eo quæreretur quod acroama, (id est, dictum) aut cuius uocem libentissimè audiret: Eius, à quo sua uirtus optimè prædicaretur. Pro Archia poeta.

4. Themistocles cum consuleretur, utrum bono uiro pauperi, an minus probato diuiti filiam collocaret: Ego (inquit) malo uirū, qui pecunia egeat, quam pecuniam, quæ uiro. 2. Offic.

5. Noctu ambulabat in publico Themistocles, quòd somnum capere non posset: quærentibusq; respondebat, Miltiadis trophæis se è somno suscitari. 4. Tusc.

6. Themistoclem ferunt Seriphio cuidam in iurgio respondisse, cum ille dixisset, non eum sua, sed patriæ gloria splendore affecutum: Nec Hercule (inquit) si ergo Seriphius essem, nobilis essem, nec tu si Atheniensis esses, clarus unquam fuisses. Cato Maior.

Plato.

7.

PLATO tum deniq; fore beatas resp. putauit, si aut docti, aut sapiētes homines eas regere cœpissent, aut qui regerent, omne suum studium in doctrina ac sapientia collocassent. C. ad Quinct. frat.

8. Vir nemo probus ab improbo se donari uult.

○ 5

Donis

Donis impij ne placare quidē audeāt Deos. 2 de Leg

9. Quales in Repub. principes sunt, tales reliqui solent esse ciues. Cicero Lentulo, Famil. lib. 1.

10. Beatus est, cui in senectute contigerit, ut sapientiam uerasq; opiniones assequi possit. 5. de Finib.

11. Non solum nobis nati sumus, ortusq; nostri partem patria uendicat, partem amici. 1. Offic.

12. Scientia, quæ est remota à iustitia, calliditas potius, quàm sapientia est appellanda. 1. Offic.

13. Oculorum est in nobis sensus acerrimus, quibus sapientiã non cernimus: quàm illa ardentes amores excitaret sui, si uideretur. 2. de Finib.

14. Honestum ipsum si oculis cerneretur, mirabiles amores excitaret sapientie. 1. Offic.

Socrates.

DVAE sunt uie, duplicesq; cursus animorum e corpore exeuntium. Nam qui se uitijs humanis contaminarunt, & se totos libidinibus tradiderunt, ijs deuium quoddam iter est seclusum à consilio Deorum: qui autem se integros castosq; seruarunt, quibusq; fuit minima cum corporibus contagio, suntq; in corporibus humanis uitam imitati Deorum, ijs ad illos, à quibus sunt profecti, facile patet reditus. 1. Tusc.

16. Socrates ut est apud Platonem, cum se morte mulctatum uideret: Magna me spes, inquit, tenet iudices, bene mihi cuenire, quòd mittar ad mortem: sed tempus est iam hinc abire me, ut moriar, nos ut uiuamus.

tam agatis. I. Tusc.

17. Socrates interrogatus à iudicibus, quàm estimationem commeruisse se maxime confiteretur: Respondit se meruisse, ut amplissimis honoribus & præmijs decoraretur, & ut ei uictus quotidianus in Prytaneo publice præberetur, qui honos apud Græcos maximus habebatur. Cuius responso sic Iudices exarserunt, ut capitis hominem innocentissimum condemnarent. I. de Orat.

18. Cum Socrati scriptam orationem disertissimus orator Lysias attulisset, quam si ei uideretur, edisceret, ut ea pro se in iudicio uteretur, non inuitus legit, & commode scriptam esse dixit: Sed, inquit, ut si mihi calceos Sicyonios attulisses, nõ uterer, quamuis essent habiles & apti ad pedem, quia non essent uiriles: sic illam orationem disertam sibi & oratori am uideri, fortem & uirilem non uideri. I. de Orat.

19. Socrates rogatus à Critone, quemadmodum se peliri uellet: Multam uero, inquit, operam amici, frustra consumpsi. Critoni enim nostro non persuasi, me hinc auolaturum, neq; quicq; me relicturum. Veruntamen Crito, si me assequi potueris, aut sicubi nactus eris, ut tibi uidebitur, sepelito. Sed mihi crede, nemo me uestrum, cū hinc excessero, consequetur. I. Tusc.

20. Cum ex Socrate esset quæsitum, Archelaum Perdicæ filium, qui tum fortunatissimus habebatur, nonne beatum putaret: Haud scio, inquit: nunquam

enim cum eo locutus sum. An tu aliter scire non potes? Nullo modo. Tu igitur ne de Persarum quidem Rege magno potes dicere, beatus ne sit? An ego possum, cum ignorem quam sit doctus, quam uir bonus? Quid? tu in eo sitam uitam beatam putas? Ita prorsus existimo, bonos beatos, improbos miseros. Miser ergo Archelaus? Certè, si iniustus. 5. Tusc.

21. Socratem ferunt, cum usq; ad uesperum contentius ambularet, quæsitumq; esset ex eo, quare id faceret, respondisse, se quò melius cœnaret, obsonare ambulando famem. 5. Tusc.

22. Qualis cuiusq; animi affectus esset, talem esse hominem Socrates differebat: qualis autem homo ipse esset, talem eius esse orationem: orationi autem facta simillima: factis uitam. 5. Tusc.

23. Cum multa in conuentu uitia collegisset in eum Zopyrus, qui se naturam cuiusq; ex forma perspicere profiteretur, derisus est à ceteris, qui illa in Socrate non agnosceret. Ab ipso autem Socrate subleuatus est, cum illa sibi signa inesse, sed ratione à se delecta diceret. 4. Tusc.

24. Socrates cum rogaretur, cuiatem se esse diceret: Mundanum, inquit. totius enim mundi se incolam & ciuem arbitratur. 5. Tusc.

25. Socrates hanc uiam ad gloriam proximam, & quasi compendariam dicebat: si quisq; id ageret, ut qualis haberi uellet, talis esset. 2. Offic.

26. Cibi condimentum est fames, potionis sitis. 5.
Tusculanarum.

Apollo Pythius. 27

E V A R I I S sumendum optimum. 2. de Leg.

28. Nosce te ipsum. 1. de Legib.

Thales Milefius. 29

T H A L E S, qui sapientissimus inter septem fuit, dicebat homines existimare oportere, deos omnia cernere, deorumq; omnia esse plena, & fore omnes castiores, ueluti quo infans esset maxime religiosus. 2. de Legib.

Simonides. 30.

C U M A Simonide quaesiuisset tyrannus Hiero, quid aut quale esset Deus, deliberandi sibi unum diem postulauit. Cùm idem ex eo postridie quaereret biduum petijt. Cùm sæpius duplicaret numerum dierum, admiransq; Hiero requireret cur ita faceret? Quia quanto (inquit) diutius considero, tantò mihi res uidetur obscurior. 1. de Nat. deor.

Diagoras. 31

D I A G O R A S cùm Samothraciã uenisset, atheos ille qui dicitur, atq; ei quidam amicus, Tu qui deos putas humana negligere, nõne animaduertis ex tot tabulis pictis, quam multi uotis uim tempestatis effugerint, in portumq; salui peruenerint? Ita fit, inquit: illi enim nunquam picti sunt, qui naufragium fecerunt, in mariq; perierunt, itemq; cum ei nauiganti uecto

ti uectores aduersa tempestate timidi & perterriti
dicerent, non iniuria sibi illud accidere, qui illum in
eandem nauem recepissent, ostendit eis in eodem cur
su multas alias laborantes, quæsiuitq; num etiam in
ijs nauibus Diagoram uehi crederent. 3. de Nat. Deo.
Solon.

S O L O N gloriari solebat, se aliquid quotidie ad
discipulum, senem fieri. Cato maior. 32.

33. Pisistrato tyranno à Solone querenti, qua tam
dem spe fretus, sibi tam audacter resisteret: respon-
dit, senectute. Cato maior.

34. Solon cum interrogaretur, cur nullum suppli-
cium constituisset in eum, qui parentem necasset: re-
spondit, se id neminem facturum putasse. Sapienter
fecisse dicitur, cum de eo nihil sanxerit, quod antea
commisum non erat: ne tam prohibere, quam admo-
nere uideretur. Pro Ros. Amer.

35. Solon Remp. duabus rebus contineri dicebat,
premio & poena. Cic. Brut.

Diogenes.

D I O G E N E S Cynicus Alexandro roganti ut dice-
ret, si quid ei opus esset: nunc quidē paululum, inquit
à sole absis. officiebat uidelicet apricanti. Et hic qui-
dem disputare solebat, quanto Regem Persarum uis-
ta fortunaq; superaret: sibi nihil deesse, illi nihil sa-
tis unquam fore: se eius uoluptates non desiderare,
quibus ille nunquam satiari posset, suas sum consequi,
nullo

nullo modo posse. 5. Tusc.

37. Cum ab amicis rogaretur Diogenes, ubi uellet inhumari: Projicite, inquit, me inhumatum. Tum amici: Volucribusne & feris? Minime, inquit, sed bacillum prope me, quo abigam, ponitote. Quis poteris? illi, non enim senties. Quis igitur mihi ferarum lanatus oberit, nihil sentienti? 1. Tusc.

Anaxagoras.

38.

ANAXAGORAS, quarentibus amicis, uellet ne Clazomenas in patriam si quid accidisset, referri: Nihil necesse est, inquit. undique enim ad inferos tantundem est uia. 1. Tusc.

39. Ferunt Anaxagoram, nunciata filij morte, dixisse: Sciebam me genuisse mortalem. quæ uox declarat, ijs esse hæc acerba, à quibus non fuerunt cogitata. 3. Tusc.

Leonidas.

40.

DUX Leonidas, animans suos milites. solebat dicere: Prandite animo forti Lacedæmonij, hodie apud inferos fortasse cœnabimus. 1. Tusc.

Lacedæmonij cuiusdam celebre dictum.

41.

LACEDÆMONIUS quidam, cuius ne nomen quidem proditum est, mortem tantopere contempsit, ut cum adduceretur damnatus ab Ephoris, & esset uultu hilari atque læto, dixissetque ei quidam inimicus, Contemnis ne leges Licurgi? respondit: Ego uero illi
maximam

maximam gratiam habeo, quod me ea poena multatam
uerit, quam sine mutuatione & sine uersura possem
dissoluere, I. Tusc.

Cuiusdam Lacænæ.

LACAENA, cum filium in proelium misisset, & in
terfectum audisset: Idcirco, inquit, genueram, ut
esset qui pro patria non dubitaret mortem occuma
bere. I. Tuscul.

Epicharmus.

EMORI nolo, sed me esse mortuum, nihil existi
mo. I. Tusc.

Cyrenæus Theodorus.

CYRENÆO Theodoro cum Lysimachus rex
crucem minaretur: Istis quæso, inquit, ista horribilia
minitare purpuratis tuis: Theodori quidem nihil in
terest, humi ne an sublimè putrescat. I. Tusc.

45. Theodorus Lysimacho mortem minitanti, Ma
gnum uerò, inquit, effecisti, si cantharidis uim con
secutus es. 5. Tusc.

Theramenes.

THERAMENES, cum coniectus in carcerem
triginta iussu tyrannorū uenenum ut sitiens obbibis
set, reliquum sic è poculo eiecit, ut id resonaret. quo
sonitu reddito arridēs, Propino, inquit, hoc pulchro
Critiæ: qui in eum fuerat teterrimus. Lusit uir egre
gius extremo spiritu, cum iam præcordijs conceptam
mortem contineret. I. Tusc.

Tela

Telamon.

47

Ego cum genui te, moriturum sciui. 3. Tusc.

Theophrastus.

48

THEOPHRASTVS moriens, accusasse naturam dicitur, quod coruis & cornicibus uitam diuturnam quorum nihil interest: hominibus, quorum maxime interfuisset, tam exiguam uitam dedisset. quorum setas potuisset esse longinquior, futurum fuisse, ut omnibus perfectis artibus, omni doctrina hominum uita erudiretur. 3. Tusc.

Leontinus Gorgias.

49

CVM EX Leontino Gorgia quaereretur, cur tan diu esse uellet in uita: Nihil habeo inquit, quod incu sem senectutem. Cato Maior.

Sophocles.

50

CVM EX Sophocle quidam iam confecta etate quaereret, utereturne rebus ueneris: dii meliora, inquit: libenter uero istinc tanquam a domino agresti & furioso profugi. cupidis enim talium rerum odio sum & molestum est fortasse carere: satiatis uero & expletis iucundius est carere quam frui. Cat. Maior.

Antipater Cyrenaicus.

51

ILLVD Antipatri Cyrenaici est quidem paulo obscenius, sed non absurda sententia est: cuius caecitatem cum muliercula lamentarentur: Quid agitis? inquit, an uobis nulla uidetur uoluptas esse nocturna? 5. Tusc.

P

Afdk

Asclepiadem ferunt non ignobilem Eretricum philosophum, cum quidam quæreretur, quid ei cecitas attulisset, respondisse; Puerum ut uno esset comitator.
5. Tuscul.

DOLERE se aiebat Demosthenes, si quando opificum antelucana uictus esset industria. 4. Tusc.

54. Leuiculus sane noster Demosthenes, qui illo susurro delectari se dicebat aquam ferentis muliercule insusurrantisq; alteri, Hic est ille Demosthenes. Quid hoc leuius? At quantus orator? sed apud alios loqui uidelicet didicerat, non multum ipse secum.
5. Tuscul.

PERICLES, cum haberet collegam in praetura Sophoclem poetam, hiq; de communi officio conuenissent, & casu formosus puer praeteriret, dixissetq; Sopocles: O puerum pulchrū Pericle: ait, At enim Praetorem Sophocle decet non solum manus, sed etiam oculos abstinentes habere. 1. Offic.

QUVM ad Xenocratem legati ab Alexandro quinquaginta ei talenta attulissent: adduxit legatos ad coenam in Academiam: his tantum apposuit quod satis esset, nullo apparatu. Cum postridie rogarēt eum, cui numerari iuberet: Quid, nos hesterna (inquit)
caena

cœnula non intellexistis, me pecunia non egere? quos cum tristiores uideret, triginta minas accepit, ne aspernari Regis liberalitatem uideretur. 5. Tuscul.

Curius.

57

CVRIO ad focum sedenti magnum auri pondus Samnites cum attulissent, repudiati ab eo sunt. Non enim aurum habere præclarum sibi uideri dixit, sed eis, qui haberent aurum, imperare. Cat. Maior.

Timotheus Atheniensis.

58

TIMOTHEVM clarum hominem Athenis, & Principem ciuitatis ferunt cum cœnauisset apud Platonem, eoq; conuiuio admodum delectatus esset, uisissetq; eum postridie, dixisse: Vestrae quidem cœnæ non solum in præsentia, sed etiam postero die iucundæ sunt. 5. Tuscul.

Darius.

59

DARIVS in fuga cum aquam turbidã & cadaueribus inquinatam bibisset, negauit unquam se bibisse iucundius: nunq̃ uidelicet sitiens biberat. 5. Tuscul.

Ptolemæus.

60

PTOLEMEO peragranti Aegyptum, comitibus nõ consecutis, cum cibarius in casa panis datus esset, nihil uisum est illo pane iucundius. 5. Tuscul.

Dionysius.

61

CVM tyrannus cœnauisset Dionysius, negauit

P 2

se iure

iure illo nigro, quod coenæ caput erat, delectatū. Tum
is, qui illud coxerat, Minimè mirū: condimenta enim
defuerūt. Quæ tandem? inquit ille. labor in uenatu,
sudor, cursus ab Eurota, fames, sitis. His enim rebus
Lacedæmoniorum epulæ condiuntur. 5. Tusc.

62. Dionysio cū quidam ex eius assentatoribus
Damocles cōmemoraret in sermone copias eius, opes,
maiestatem, dominatus, rerum abundantiam, magnifi-
centiam ædium regiarum: negaretq; unquam beatio-
rem quenquam fuisse: Vis ne igitur (inquit) ô Damo-
cle, quoniam hæc te uita delectat, ipse eandem degu-
stare, & fortunam experiri meam? Cū se ille cupe-
re dixisset, collocari iussit hominem in aureo lecto
strato pulcherrimè textili stragulo, magnificis ope-
ribus picto, abacosq; complures ornauit argento au-
roq; calato: tum ad mensam eximia forma pueros de-
lectos iussit cōsistere, eosq; ad nutum illius intuen-
tis diligenter ministrare. Aderant unguenta, corona,
incendebantur odores, mensæ exquisitissimis epulis
extruebantur: fortunatus sibi Damocles uidebatur.
In hoc medio apparatu fulgentem gladium è lacuna
ri seta equina aptum demitti iussit, ut impenderet il-
lius beati ceruicibus. Itaq; nec pulchros illos mini-
stratores aspiciebat, nec plenum artis argentum, nec
manum porrigebat in mensam, iam ipsæ defluebant
coronæ. Deniq; exorauit tyrannum ut abire liceret,
quod iam beatus nollet esse. Satis ne uidetur decla-
rasse

Dei esse Dionysium, nihil est
quod quis terror impendat
De eius sacris pueris
lib. de Republica

Pythagoras

NON EST iniuste impo-
nitur ac statione una deo
Pietas maxime & religio
est, cum rebus diuini opo-
Bis.

BIAS, cuius cum petant
ceteriq; ita fugerit, ac ma-
rent, cum esset admonitus
ueret: Ego uero, inquit, fari
non porto. Ille hec ludibria
pauit, que nos appellamus
Licitas.

DICEBAT Socrates de
tribus in Epuro, contra uerum
uati solere. Alterum cum
calicia reprimebat alterum
lunincitabat. 3. de Orat.

Zeno

ZENO Rhetoricam palmam
suam dicebat, quod latinus
dialectici autem compressum.
68. Zeno ille, a quo discipulus

et arasse Dionysius, nihil esse ei beatum, cui semper aliquis terror impendeat? 5. Tusc.

De eius sacrilegio plenissime apud Ciceronem lib. de Natura deorum tertio.

Pythagoras.

63

NON EST iniussu imperatoris (id est, Dei) de presidio ac statione vitæ decedendum. Cato Maior.

64. Pietas maxime & religio uersantur in animis nostris, cum rebus diuinis operam damus. 2. de Leg.

Bias.

65

BIAS,, cuius cum patriam Prienen cepisset hostis, ceterique ita fugerent, ut multa de suis rebus asportarent, cum esset admonitus à quodam, ut idem ipse faceret: Ego uero, inquit, facio: nam omnia mea mecum porto. Ille hæc ludibria fortune ne sua quidem putauit, quæ nos appellamus etiam bona. Parad. I.

Isocrates.

66

DICEBAT Isocrates doctor singularis, se calcaribus in Ephoro, contra autem in Theopompo frenis uti solere. Alterum enim exultantem uerborum audacia reprimebat: alterum unstantem & uerecundum incitabat. 3. de Orat.

Zeno.

67

ZENO Rhetoricam palmæ, Dialecticam pugno similem dicebat, quod latius loquerentur Rhetores, Dialectici autem compressius. 2. de Finib.

68. Zeno ille, à quo disciplina Stoicorum est, ma-

nu demonstrare solebat, quid inter Rhetoricam & Dialecticam interesset. Nam cum cōpresserat digitos, pugnumq; fecerat, Dialecticam aiebat eiusmodi esse; cum autem diduxerat, & manū dilatauerat, palmæ illius similē eloquentiam esse dicebat: hocq; uno solum differre, quòd hæc ratio dicendi latior sit, alia loquendi contractior. Orat. ad Brut.

Archytas Tarentinus.

69

ARCHYTAS cum uillico factus esset iratior, Quo te, inquit, modo accepisse, nisi iratus esse. 4. Tu.

70. Nulla capitalior pestis, quam corporis uoluptas hominibus à natura data est. hinc patriæ proditioes, hinc rerum publicarum euersiones, hinc cum hostibus clandestina colloquia nascuntur. nullum deniq; scelus, nullum magnum facinus est, ad quod suscipiendum non libido uoluptatis impellat: supra uerò & adulteria & omne flagitium nullis alijs illecebris excitantur, nisi uoluptate. Et menti nihil est tam inimicum, quam uoluptas, nec libidine dominante, temperantiæ locus est omnino, nec in uoluptatis regno potest uirtus consistere. Quocirca nihil tam detestabile tamq; pestiferum, quam uoluptas, si quidem cum maior est & longior, omne animi lumen extinguit. Cato Maior.

Aeschines.

71

AESCHINES cum propter ignominiam iudicij sessisset Athenis, & se Rhodum contulisset, rogatus à Rhodijs

Rhodijs, legisse sermone
quam in Ctesiphonia contra
qua perlecta, perum et d
illam etiam, que erat contra
phonte edita. Quam cū su
legisset, admiratibus omnibus
admirationem, si audisset u
cui, quantū esset in aduoc
ciam esse putaret, audire
Philip. Macr.

NE eos tibi fideles pueri
Fit enim deterior qui ac
expectandum parat. Hic
patemus omnibus. 2. Offic.

Annib.

REX Prusias, cum apud
pugnare placeret, negabat se
berent: An tu (inquit) cen
quam Imperatori ueteri cen
Sicent.

SILENVS à Nida uen
missione dedisse scribitur,
oponū est: proximum aut qu
Cytus maior mo

Xenophon

Nolite arbitrari o mhi
uobis discessero, nusquam

à Rhodijs, legisse fertur orationem illam egregiam quam in Ctesiphontē contra Demosthenem dixerat: qua perlecta, petitum est ab eo postridie ut legeret illam etiam, quæ erat contra à Demosthene pro Ctesiphonte edita. Quam cū suauissima et maxima uoce legisset, admirātibus omnibus: Quanto inquit, magis admiraremini, si audissetis ipsum? ex quo satis significauit, quantū esset in actione, qui orationem eandem aliam esse putaret, auctore mutato. 3. de Orat.

Philip. Maced. ad Fil. 72

NE eos tibi fideles putes, quos pecunia corrupearis. [Fit enim deterior qui accipit, atq; ad idē semper expectandum paratior. Hoc ille filio, sed præceptum putemus omnibus. 2. Offic.

Annibal. 73

REX Prusias, cum apud eum Annibali exulanti pugnare placeret, negabat se audere, quòd exta prohiberent: An tu (inquit) caruncule uitulinae maui, quàm Imperatori ueteri credere? 2. de Diuin.

Silenus. 74

SILENVS à Mida captus cum esset, hoc ei pro sua missione dedisse scribitur, Nō nasci homini longe optimū est: proximum aut, quàm primum mori. 1. Tu.

Cyrus maior moriens apud

Xenophontem. 75

Nolite arbitrari ô mihi carissimi filij, me quum à uobis discessero, nusquam, aut nullum fore: nec

P 4 enim

enim dum eram uobiscum, animum meum uidebatis: sed cum esse in hoc corpore, ex ijs rebus, quas gererem, intelligebatis. Eundem esse creditote, etiamsi nullum uiebitis. Cato Maior.

Cyrus minor.

76

SOCRATES scribit, Cyrum minorem Persarum Regem praestantem ingenio atque imperij gloria, cum Lysander Lacedaemonius uir summæ uirtutis uenisset ad eum Sardis, ei que dona à socijs attulisset, et ceteris in rebus comem erga Lysandrum atque humanum fuisse, et ei quendam conseptum agrum diligenter consitum ostendisse. Cum autem admiraretur Lysander et proceritates arborum et directos in quincun gem ordines, et humum subactam atque puram, et suauitatem odorum, qui afflarentur è floribus: tum eum dixisse, mirari se non modò diligentiam, sed etiam solertiam eius, à quo essent illa dimensa et descripta: et ei Cyrum respondisse, Atqui ego ista sum omnia dimensus: mei sunt ordines, mea descriptio: multa etiam istarum arborum mea manu sunt facta. Tum Lysandrum intuentem eius purpuram et nitorem corporis, ornatumque Persicum multo auro multisque gemmis, dixisse: Rectè uerò te Cyre beatum ferunt, quoniam uirtuti tuæ fortuna coniuncta est. Ca. Maior.

Quidam Lacedaemonius.

77

ATHENIENSES sciunt quæ recta sunt, sed facere nolunt. Cato Maior.

Alexander.

78

Alex

ALEXANDER cum in Sigæo ad Achillis tumu-
lum adstitisset: O fortunate (inquit) adolescens, qui
tue uirtutis Homerum præconem inueneris. Et uerè:
nam nisi illa ars extitisset, idem tumulus qui corpus
contexerat, nomen etiam obruisset. Pro Archia.

Callicratides.

79

CALLICRATIDES, cum Lacedæmoniorum
dux fuisset Peloponesiaco bello, eiq; consulerent, ut
classẽ ab Argiuis remoueret, nec cum Atheniensib.
dimicaret: ille respondit, Lacedæmonios, classe illa
amissa, aliã parare posse: se fugere sine suo dedecore
non posse. 1. Offic.

Hector Næuianus.

80

LAETVS sum laudari me abs te pater, à laudato
uiro. Cic. Luceio, Famil. 5.

Accius.

81

MULTI iniqui atq; infideles regno, pauci boni
sunt. 3. Offic. Teucer

82

PATRIA est ubicunq; est bene. 5. Tusc.

Metrodorus.

83

OCCVPAVI (inquit) te fortuna, atq; cepi, om-
nes aditus tuos interclusi, ut ad me aspirare non
possis. 5. Tuscul.

Cæcilius.

84

SAEPE est sub sordido palliolo sapientia. 3. Tusc.

Euripides.

85

AVRAVI lingua, mentem iniuratum gero. 3. Tusc.

P 5

Moro

conuocatis auditoribus legeret eis uolumen suum, & cum legentem omnes præter Platonem reliquissent, Legam, inquit, nihilominus: Plato enim mihi unus instar est omnium. De claris Orat.

Antigenidas.

93

TIBICEN Antigenidas dixit discipulo sane frigenti ad populum, mihi cane & Musis. De cla Ora.

Marcus Antonius.

64

MARCVS Antonius, cui uel primas eloquentiæ patrum tribuebat ætas, uir natura peracutus & prudens, disertos ait se uidisse multos, eloquentem omnino neminem: insidebat uidelicet in eius mente species eloquentiæ, quam cernebat animo, re ipsa non uidebat. Orat. ad Brut.

Scipio Aphricanus.

95

PUBLIVS Scipio, qui primus Aphricanus appellatus est, dicere solebat, nūquam se minus otiosum esse, quàm cum otiosus: nec minus solum, quàm cum solus esset. 3. Offic.

96 Aphricanus Socraticum Xenophontē in manibus semper habebat: cuius in primis laudabat illud, quòd diceret, eosdem labores non esse æquè grandes Imperatori ac militi: quòd ipse honos laborem leuiorem faceret Imperatorum. 2. Tuscul.

97 Ut equos propter crebras contentiones præliorum, ferocitate exultantes, domitoribus tradere solent, ut ijs facilioribus possint uti: sic homines
secundis

secundis rebus effrenatos, sibiq; præfidentes, tanquã in gyrum rationis & doctrine duci oportet, ut perspiciant rerum humanarum imbecillitatem. 1. Offic.

98. Cùm dissolutus filius, Heu me miserum, dixisset: tum seuerus pater, Dummodo doleat aliquid, doleat quod lubet. morderi est optimũ conscientia post commissum facinus. 4. Tusc.

99. Cùm ab Aphricano quidam uetus affectator ex numero amicorũ non impetraret, ut se præfectum in Aphricam duceret, & id ferret moleste: Noli (inquit) mirari, si tu à me hoc non impetras: ego iam pridem ab eo, cui meam existimationem caram fore arbitror, peto ut mecum præfectus proficiscatur, & adhuc impetrare non possum. 4. Act. in Verr.

100. Cùm Aphricanus censor monebat eum Censurionem, qui in Pauli pugna non adfuerat (cùm ille se custodiæ caussa diceret in castris remansisse) quereretq; cur ab eo notaretur: Non amo (inquit) nimium diligentes. 2. de Orat.

Fabius Maximus.

101

SALINATORI, qui amisso Tarento fugerat in arcem, glorianti atq; ita dicenti, Mea opera, Quinte Fabi, Tarentum recepisti: Certè, inquit, ridens: nam nisi tu amisisses, nunquam recepissem. Cato Maior.

102. Salinatori, cùm Tarento amisso, arcem tamen Liuius retinuisset, multaq; ex ea prælia præclara fecisset, cùm aliquot post annos Maximus id oppidum

recepit

recepisset, rogatus
opera sua se Tarentum
nummerum: nunquam
2. de Orat.

Cato Censur

VETVS illud Cato
mirari se aiebat, quod non
cum uidisset. Quia enim
ab istis aut si euenit quip
at non casu id euenit.

104. Cùm ex Cato
familiari expediret
secundum, Satis bene palam
fere. Quid quartum, cum

re, dixisset, quid fateretur

um (inquit) occideret. 2. Offic.

105. Amicitia, que non
quam discindende sunt. Cato

Scipio mihi

SCIPIO negabat illum

die potuisse reperiri, quod

more oportere, ut aliquando

adduci posse, ut hoc, quod

one dictu esse creditur, quod

septem: sed impati cuius

na ad suam potentiam tran

Quoniam cum modo quip

recepisset, rogaretq; cum Salinator, ut meminisset, opera sua se Tarentum recepisse: Quid ni (inquit) meminerim: nunquam ego recepissem, nisi tu perdidisses. 2. de Orat.

Cato Censorius.

103

VETVS illud Catonis admodum scitum est, què mirari se aiebat, quod non rideret aruspex, aruspice cum uidisset. Quota enim res quæq; euenit prædicta ab istis? aut si euenit quippiam, quid afferri potest, cur non casu id euenerit? 2. de Diuinat.

104. Cùm ex Catone quæreretur, quid maximè in re familiari expediret: respõdit, Bene pascere. Quid secundum, Satis bene pascere. Quid tertium, Bene uestire. Quid quartum, arare. Et cùm ille, qui quæsierat, dixisset, quid fœnerari? Tum Cato, Quid hominem (inquit) occidere? 2. Offic.

105. Amicitia, quæ non placent, dissuenda magis, quàm discindenda sunt. Cato Maior.

Scipio minor.

106

SCIPIO negabat ullam uocè inhumaniorem amicitia potuisse reperiri, quàm eius, qui dixisset, ita amare oportere, ut aliquãdo esset osurus: nec uerò se adduci posse, ut hoc, quemadmodum putaretur, à Biante dictum esse crederet, qui sapiens habitus est unus è septem: sed impuri cuiusdam et ambitiosi, aut omnia ad suam potentiam reuocantis esse sententiam. Quoniam enim modo quisquam amicus eius esse poterit,

rit, cuius se putabit inimicum esse posse? In Lelio.

107 Nihil est difficilius, quam amicitiam usq; ad extremum diem uitæ permanere. Mutantur enim mores sæpe, alias diuersis rebus, alias ingrauescente ætate: aut dirimuntur contentione, uel luxuriæ conditione, uel commodi alicuius, quod idem adipisci uterq; non possit. In Lelio.

108 Querebatur Scipio, quod in omnibus rebus diligentiores homines essent: capras & oues quot quisque haberet, dicere posse: amicos quot haberet, non posse dicere: & in illis quidem parandis curam adhibere: in amicis eligendis negligentes esse. In Lel.

Scipio Nasica.

109

SCIPIO Nasica cum ad poetam Ennium uenisset, eiq; ab ostio querenti Ennium, ancilla dixisset, domi non esse. Nasica sensit illam domini iussu dixisse & illum intus esse. Paucis post diebus cum ad Nasicam uenisset Ennius, & eum à ianua quereret, exclamat Nasica, se domi non esse: tum Ennius, Quid? ego non cognosco uocem (inquit) tuam? Hic Nasica, Homo es impudens: ego cum te quererem, ancillæ tuæ credidi, te domi non esse, tu mihi non credis ipsi. 2. de

C. Lælius.

110

orat.

CAIUS Lælius, cum ei quidam malo genere natus diceret, indignum esse suis maioribus: At hercule (inquit) tu tuis haud indignus. 2. de Orat.

C. Pontius Samnis.

111

Vtinam

VTINAM (inquit C. P.)

pro fortuna me serua...

Romani dona accipere...

M. Crassus...

L. Heluius Lamia...

claret odiose Crassum...

bellum puerum. Cam...

inquit Lamia) form...

Tum hic: Audiamus...

am arisum est ueremen...

M. Crassus in oratione...

for habuit, dicebat: Quo...

tur hominibus in q; se un...

que autem ipsi sibi homin...

se uinci, pati non posse...

M. Crassus Dicitur...

M. CRASSVS, qui dicitur...

satis magnam pecuniam...

nceps uellet esse, quia...

m posset. i. Offic.

C. Lucilius...

C. LUCILIVS boni dicitur...

solebat, ea que scriberet...

a doctissimis legi uelle: p...

rent, alteri plus fortasse...

Catullus.

V T I N A M (inquit C. Pontius Samnis) ad illa tempora fortuna me seruaſſet, & tunc eſſem natus, quādo Romani dona accipere cepiſſent: nō eſſem paſſus diutius eos imperare. 1. Offic.

M. Crallus Orator. 112

L. Heluius Lamia deſormis, ut noſtis, cum interpellaret odioſe Crallum: Audiamus (inquit Crallus) pulchellum puerum. Cum eſſet arrifum: Non potui mihi (inquit Lamia) formam ipſe fingere, ingenium potui. Tum hic: Audiamus, inquit, diſertum. multo etiam arrifum eſt uehementius. 2. de Orat.

113 M. Crallus in oratione, quam contra collegam Cenſor habuit, dicebat: Quae natura aut fortuna darentur hominibus in ijs ſe uinci poſſe, animo aequo pati. quae autem ipſi ſibi homines parare poſſent, in ijs rebus ſe uinci, pati non poſſe. 2. de Orat.

M. Crallus Diues. 114

M. C R A S S V S, qui ditiffimus eſt habitus, negabat ullam ſatis magnam pecuniam eſſe ei, qui in repub. princeps uellet eſſe, cuius fructibus exercitum alere non poſſet. 1. Offic.

C. Lucilius. 115

C. L V C I L I V S homo doctus & perurbanus dicere ſolebat, ea quae ſcriberet, neq; ab indoctiffimis, neque à doctiffimis legi uelle: quod alteri nihil intelligerent, alteri plus fortaiſſe quā ipſe de ſe. 2. de Orat.

Catullus. 116

Catullus

CATVLLVS cū uidisset quendam ex iudiciis, quos Clodius pecunia corruperat, Quid uos a nobis praesidium postulabatis? an, ne nummi uobis eriperentur, timebatis? Cic. Attic. lib. 1.

117. Catullus cuidam oratori malo, qui cum in epiloquo misericordiam se mouisse putaret, postquā ascedit, rogauit hunc, uidereturne misericordiam mouisse: At magnam quidem, inquit: neminem enim putotam durum, cui non oratio tua miseranda uisa sit. 2. de Oratore.

Siculi cuiusdam iocus.

118

CVM Siculo nescio cui familiaris quidam quaereretur, quod diceret uxorem suam suspendisse se deficu: Amabo te (inquit) da mihi ex ista arbore quos seram surculos. 2. de Orat.

Scaeuola.

119

SCAEVOLA Septumuleio illi Anagnino, cui pro C. Gracchi capite erat aurū repensum, roganti, ut se in Asiam praefectum duceret: Quid tibi uis, inquit, insane? tanta malorum est multitudo ciuium, ut tibi ego hoc confirmem, si Romae manseris, te paucis annis ad maximas pecunias esse uenturum. 2. Orat.

Ennius.

120

BENEFACTA malè locata, malefacta arbitror. 1. Offic.

121. Quidquid sine detrimento potest commodari, id tribuatur uel ignoto. Ex quo sunt illa commu-

EX CIC. LI
Non prohibere aquam pro
ere ignem. Si qui uelit
dare, quae sint ipse uiliter
...
... qui erranti comiter
... lumen de suo lumine ac
... nihilominus ipsi luceat, cum
... Nequidquam sepe ille
... se nequit. 3. Offic.
... Flagitij principum
... 4. Tusc.
... Animus eger neq; pa
... ere nunquam desinit. 3. T
... Quem metuunt obtrun
... expetit. 2. Offic.
... Amicus certus in re im
... Terentius.
... OBSEQUIVM amicis, ut
... 118. Omnes cum secunda
... mine
... tati secum oportet, qui p
... ferant,
... Pericula, damna, exilia. Ter
... ret,
... filij peccatum, aut utroq;
... munia esse has: fieri posse
... uunt.

ia: Non prohibere aquam profluentem. Pati ab igne
 capere ignem. Si quis uelit consilium fidele delibe-
 ranti dare, quæ sint ijs utilia qui accipiunt, danti non
 nolesta.

Homo qui erranti comiter monstrat uiam,

Quasi lumen de suo lumine accendat, facit

ut nihilominus ipsi luceat, cum illi accēderit. 1. Off.

122. Nequidquam sapit ille sapiens, qui ipse sibi
 prodesse nequit. 3. Offic.

123. Flagitij principum est, nudare inter ciues cor-
 pora. 4. Tusc.

124. Animus eger neq; pati, neq; perpeti potest:
 cupere nunquam desinit. 3. Tusc.

125. Quem metuunt oderunt: quem quisq; odit, pe-
 rijse expetit. 2. Offic.

126. Amicus certus in re incerta cernitur. In Læ.
 Terentius.

127

OBSEQUIVM amicos, ueritas odiū parit. In Læ.

128. Omnes cum secundæ res sunt maximè, tum
 maximè

Meditari secum oportet, quo pacto aduersam ærumæ
 tam ferant,

Pericula, damna, exilia. Peregrè rediens semper
 cogitet,

(filie:
 Aut filij peccatum, aut uxoris mortem, aut morbum

Communia esse hæc: fieri posse: ut ne quid animo sit
 nouum:

Q

Quida

Quicquid præter spem euenit, id deputandum in lu-
cro. 3. Tuscul.

Theſeus apud Eurip.

NAM qui hæc audita à docto meminiffem uiro, 129
Futuras mecum commentabar misérias,
Aut mortem acerbam, aut exilij mœſtam fugam,
Aut ſemper aliquam molem meditabar mali:
Ut ſi qua inueſta diritas caſu foret,
Ne me imparatum cura laceraret repens. 5. Tuſc.

M. Cicero.

DVO hæc opto, ut moriens Pop. Romanum libe- 130
rum relinquam: hoc mihi maius à dijs immortalibus
nihil dari poteſt. Alterum, ut ita cuiq; eueniat, ut de
Repub, quiſq; mereatur. Philip. 2.

Idem.

IS mihi propriè, & ſolus honos uidetur, quem ſis 131
neq; maiorum commendatione, neq; per alterius calu-
mitatem aſſecutus. Pro Roſc. Amer.

HUMANIS
RIS, BERENGAR
& Francisco Ferrer
bus, & præcipue
in Lap
ANTA
al. of
de
al. ni
ca. Ep
tu
ut
ab eo tempore, qui
contuli, memoria
& fauorem nullo loco
dentis officium
aliquo officij
quæ, nihil mihi
mode perficere, niſi
gratiſimum. Farum
ſum, gratia recorda
& illuſtrione, quam
lex noſtra a mihi
us, ut nos gratia
Quid ſi nobis detur
reputatur quod de
intelligam, ut ab
qui beneficio orn
dicitur, qui Similia
nam oblectamini, a
a nobis omnia ſolent
noſtri maximum
Cal. Septemb. Anno